

[Takorluukkat aqqissuussaanerullu ilusissaa](#)
[Anguniakkat](#)

[ILUSEQ PINGARNEQ](#)
[Nunaqarfiit aqqanillit](#)
[Savaateqarfiit 37-iusut](#)
[Nunaq assinga](#)

2
2
2
3
3
3
6

Takorluukkat aaqqissuussaanerullu ilusissaa

Kommune Kujalliup nunatta kujaterpiaaniittup nuannequtigilluagai tassaapput pinngortitaq pinneqisoq, narsat qaqqallu qorsooqqiit, kangerluit itisuut tungutsoriit, tatsit imarpillu kiisalu sermersuaq alutornaqisunik aniinganersalik. Aammalu nunatta sinneranut naleqqiullugu inui imminnut qanillutik inuupput, taamaammallu nunassiffissaqarluarlunilu inuussutissarsiorfissaqarluarpoq tikeraanullu ornigassaqqissuulluni. Taamaammat pinngortitap tunniussinnaasai inuillu ineriartortitai isumalluutigalugit kommunip piujuartitsinermik tunngavillup ineriartortinnissaanut tunngavissaqarpoq.

Anguniakkat

- **Kujataa - kommuneq qorsuusoq, tungutsarisoq qaqqorissorlu - nunassaqqissuussaaq, suliffissaqqilluni tikeraagassaqqissuullunilu.**
- Katsorsaanerit pisariunerusut, ilinniakkat qaffasinnerusut, kujataani sullissiviit eqqarsaatigalugit Qaqortoq qitiussaaq.
- Illoqarfiit angisuut ingerlalluartut pingasuusut, Narsaq, Qaqortoq Nanortalillu najugaqarfittut inuussutissarsiorfittullu inissimassapput kiisalu nunaqarfinnut aqqaniliusunut savaateqarfinnullu qitiussallutik.
- Nunaqarfiit annerit qassiit inuussutissarsiorfeqarlutillu sullissiveqassapput
- Nunaqarfiit minnerit savaateqarfiillu sullissinnikkut nunaqarfinnut illoqarfinnullu qaninnerusunut attaveqassapput.

Qaqortoq

Igaliku

ILUSEQ PINGARNEQ

Illoqarfiit pingasut

Kujataani illoqarfiit pingasuusut tamarmik 1700-ikkut naajartorneranni niuerfissatut pilersinneqarsimapput. Kingornalu niuerfiunermik tunisassiorfiunermillu saniatigut illoqarfingorsimapput sullissiviusut nutaallaasut, aammattaaq nunaqarfinnut savaateqarfinnulu qanigisaminnut qitiusutut.

Ullumikkut Qaqortoq illoqarfinni pingasuusuni annerpaanngorsimavoq qitiusumillu sullissiveqarfiulluni, illoqarfiilli sinneri marluk Nanortalik Narsarlu illoqarfiupput ingerlalluartut sullilu ineriartortut kiisalu eqqaamiorisaminnut pingaaruteqartuusut.

Taama aqqissugaanerat illoqarfiit pingasuusut aallaavigalugit suli ineriartorteqqinneqarsinnaavoq illoqarfiillu akornanni suleqatigiinneq annerulersinneqarsinnaalluni. Illoqarfiit nunatsinni nunanilu allani sumiiffinni allani illoqarfinnut unammillersinnaassappata suleqatigiinneq pinngitsoorneqarsinnaanngilaq.

Nunaqarfiit aqqanillit

Kujataani nunaqarfiit amerlanerit illoqarfimmud qanittunnguamiittarput ineriartornissaminnulu periarfissaat illoqarfimmud qaninnermut aqutissaaqassusiannut atalluinnartarluni. Taamaammata nunaqarfiit pitsaanerusumik angallannikkut attaveqalernissaat kommunimut pilersaarutit tunggavianut ilaavoq.

Inuiaqatigiilli ineriartornerat pissutigalugu nunaqarfinnut atugassarititaasut allangortarput kiisalu allangortiterinerit naleqqussarnerillu assigiinngitsutigut pisariaqarlutik. Taamaammata nunaqarfinni inuussutissarsiutit nutaat ilungersuunneqassapput (immap naasuunik tunisassiorneq, tunisassanik nutaanik tunioraaneq, kiisalu tunisassiorfiit minnerusut). Aamma nunaqarfinni sullissinerup allanguteqarnissaa naatsorsuutigisariaqarpoq taamalu qarasaasiatigut attaveqaatit atorlugit sullissinerit atornerqarnerulissallutik.

Savaateqarfiit 37-iusut

2011-imi kommunimut pilersaarutit suliarineqarnerata nalaani Kommune Kujallermi savaateqarfiit nalunaarsorneqarsimasut 37-iupput. Taakku kommunip inuisa ilaannannuarigaluaaraat kommunip ineriartorneranut pingaarutilerujussuupput. Inuussutissalerinnermut Kujataani nunatsinnilu tamarmi pingaaruteqarqissumut savaateqarneq annertooujussuarmik tunggavillisuusvoq. Aammattaaq savaateqarfiit takornarianut unnuiffissaqartitsinerimikkut, neriffissaqartitsinerimikkut allatigullu misigisassaqartitsinerimikkut takornariartitsinerup ineriartornerani pingaaruteqaaqat.

Inuussutissarsiorneq suliffissaqartitsinerlu

Illoqarfiit pingasuusut Kujataani inuussutissarsiornikkut suliffissaqartitsinikkullu qitiupput siunissamilu ineriartornerup ilarujussua taakkunaniissalluni.

Inuussutissarsiutilli ineriartorfiusussat qassii "illoqarfiit akorniniippit" - aatsitassarsiorneq, uuliasiorneq, takornariartitsineq, aalisarneq nunalerinerlu - taamaammallu taakkunani siumukarnerit illoqarfinnut nunaqarfinnulu qassiiinut iluaqutaasussaassallutik. Taamalu kommunimut pilersaarutikkut inuussutissarsiornikkut suliffissaqartitsinikkullu illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani ineriartornissamat kommunimut pilersaarummi periarfissisoqarpoq.

Innuttaasut inissiallu

Piffissami pilersaarusiortiusumi 2011-2022-imi Kujataani inuttussuseq allangungaaassangatinneqanngilaq nunaqarfinniillu illoqarfinnut noorarneq ingerlaanassangatinneqarluni. Taamaattorli illulioortiterneq suli pisariaqassaaq. Ilaatigut illoqarfinni nunaqarfinnilu illuutit aserfallassimasut nalitsinnulu naleqqukkunnaarsimasut nutaanik taarsertariaqalersimapput ilaatigullu ineriartorneq pissutigalugu inissat pitsaassusii, soorlu angissusii eqqarsaatigalugit piumasaqaatit annerulersimallutik. Aammattaaq Kommune Kujallip ilisimalluarppaa innuttaasut aalajangersimasut ilaat inissamik pisariaqartitaminnik pissarsinnaanngimmata. Asserusutigalugu ilinniartut inaat, innarluutit illi inaat kiisalu utoqqarnut inissiat amigaaatigineqarput. Taamaammallu kommunimut pilersaarummi illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani inissiat amerlanggitsut sananeqartussat eqqarsaatigalugit kikkut tamarmik inissaqartinniarneqarput.

Isumaginninnermut tunngasut

Illoqarfinni, nunaqarfinni savaateqarfinnilu toqqissisimalluni periarfissaqartariaqarpoq. Atugassarititaasulli assigiinneqqaat kommunillu neqeroortut aamma assigiinngissitaaqalutik. Ilaqutariinnut ajornartorsiorunut, innarluutitinnut allanullu immikkut ikiorserneqartariaqartunut angerlarsimaffiit immikkullu neqeroortiviit illoqarfinni pingasuni ippit. Soorlu utoqqaat eqqarsaatigalugit illoqarfinni pingasuni utoqqaat illoqarpoq. Nunaqarfinni utoqqaat najugaqatigiiffiganngikkunik, utoqqarnut inissiaqanngikkuni utoqqarnut naleqquttunut illoqarpoq.

Qassiarasuk

Qaqortoq

Peqqissaaneq eqqarsaatigalugu Qaortumi nunap immikkoortuanut napparsimaveqarpoq kiisalu Nanortalimmi Narsamilu minnerusunik napparsimaveqarluni. Nunaqarfinni nakorsiarfarfeqarpoq ataatsimik sulisoqartumik.

Kulturi sunngiffillu

Kulturikkut inuuneq illoqarfinni nunaqarfinnilu pikialaartarpoq. Illoqarfinni pingasuni nunaqarfinnilu amerlanerni katersortarfeqarpoq. Aammattaaq illoqarfinni timersortarfiiit kulturikkut pisunut annerusunut atornerluartarput. Kujataani kulturikkut illorsuavit amigaatigineqarmata Qaortumi kulturikkut illorsuarmik naluttarfutigisumik pisaarnissaq sulissutigineqarpoq.

Sunngiffimmi sammissassat eqqarsaatigalugit illoqarfinni aammalu Alluitsup Paani timersortarfeqarpoq tamalaanik timersorfiusinnaasunik. Illoqarfinni nunaqarfinnilu tamangajalluinnarni arsaattarfeqarpoq arsaannermut allatigullu arsalerinermit atornerluartarput. Kiisalu illoqarfinni pingasuni nunaqarfinnilu ataasiakkaani sukisaarsaattarfeqarpoq.

Atuartitsineq paarsinerlu

Kommune Kujallermi illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani atuarfeqarpoq. Illoqarfinni pingasuni meeqqat aturfii tamarmik nutarterneqarput taamalu ukialuit ingerlaneranni nutartigaalluinnarsimalissallutik. Nunaqarfinni minnerusuni aturfiiit atuartukittuararsuummata piffissap pilersaaruteqarfiusup ingerlanerani allannguisoqarnissaa naatsorsuutigisariaqarpoq.

Illoqarfinni pingasuni inuusuttunut ilinniartissaqarpoq. Qaortorlu ilinniarteqarfiumi ilinniarnertuunngorniartarfeqarpoq, nuernermit ilinniartarfeqarluni høgskoleqarlunilu. Narsami inuusutissalerinermit ilinniartimmiippat Inuili ATI-lu

Meeqqanik paarsisarneq eqqarsaatigalugu illoqarfinni pingasuni kiisalu nunaqarfinni Alluitsup Paani Narsarsuarmilu paaqqinnittarfeqarpoq.

Kulturikkut kingornussarsiat

Kujataa qallunaatsiaaneersunik kalaallilu siuaasaaneersunik assigiinngitsunik kulturikkut kingornussarsiarpassuaqarpoq. Kulturikkut kingornussarsiat taakku illoqarfinni nunaqarfinnilu ullumikkut kulturisunit allatut aqqissugaasimagaluartut taamaattoq inuiaqatigiinnut ullumikkut piusunut tunngaviliisuupput.

Illuutit erlagisariillit 1700-ikkut naaneraneraniit maannamut sanaartorneqarsimasut illoqarfinni nunaqarfinnilu pingaarutilinnik amiakkoqarput. Kommunimut pilersaarummi allanngutsaallinissamut periarfissaqarpoq taamalu illuutit tamakku siunissami pigiinnarneqarsinnaassallutik.

Kommunip aammattaaq kulturikkut kingornussat silarsuarmioqatitsinnikkut takutikumavai taamaammallu "Kujataani nunaatillit kultureqarnerup" UNESCO-p silarsuarmioqatigiinnut kingornussarsiarititaannut ilanngunneqarnissaa sulissutigalugu.

Angallanneq

Kommunerujussuaqalerneqarpoq illoqarfiiit akornanngi aammalu nunaqarfiiit eqqarsaatigalugit pitsaasumik angallannikkut attaveqaateqarnissaaq suli pingaarneruteqarnerulersimavoq. Ullumikkut angallatigineqartarput pingaarnerusut tassaapput timmisartut qulimiguullilu. Taakku akisuupput akuttukannersumillu tikittarlutik. taamaammatt angallannerup pingasoqusaalernissaa kommunimit anguniarneqarpoq, tamatumaniilu imaatigut angallanneq aqquserngillu kujataani angallannermit pingaaruteqarnerulissallutik.

Kujataani angallanneq ilaatigut Narsarsuarmi mittarfissuaq aqqutigalugu pisarpoq Qaortumilu mittarfissuarmi taarserneqarnissaa kissaatigineqarluni. **Umiarsuartigut assartuineq illoqarfinnit avannamut kiisalu Ålborgimut** ingerlasarpoq sinersortaallu Qaortumit Narseamiillu avannamut sineriak aturlugu ilulissanut ingerlasinnaallutik.

Pilersuineq eqqagassalerinerlu

Qorlortorsuarmi imermik innaallagissiorfimmiit Qaortoq Narsarlu sarfalersorneqarput. Nanortalimmi nunaqarfinnilu uuliatortunik innaallagissiorfeqarpoq. Taamaattorli Nanortalimmi nunaqarfinnilu imermik innaallagissiorfillornissamut periarfissaqarpoq. Saarloq eqqaasannngikkaani illoqarfiiit nunaqarfiiillu eqqaanni tatsit imeqarfiupput. Saarlumi tarajuaaveqarpoq.

Eqqagassat annermik Qaortumi ikuallaavimmi suliarineqartarput. Nunaqarfiiit amerlanerit ikuallaaveqarput ikuallanneqarsinnaanngitsullu matoorunneqartarlutik. Siunissami eqqagassalerinerup pilersarusiorneqarfigisaanik kommunimi

eqqagassalerinermut pilersaarusiortoqassaaq. 2011-mi misileraatigalugu eqqagassat Narsamiit Qaqortumut assartorneqartarnerat aallartinneqarpoq.

Piujuaannartitsineq

Kommune Kujalleq ineriartornerup piujuaannartitsinermik tunngaveqartinneqarnissaanut aallaavissaqarluarpoq. Kommunimi inoqutigiit amerlanersaat, sullissiveqarfiiit aammalu suliffeqarfiiit namminersortut imermik innaallagissiorfimmit CO2-mik aniatitsiviunngitsumit sarfalersugaapput. Inuiaqatigiit CO2-mik aniatitsiunnaariartuinnarnissaat kommunimut pilersaarummi siunertarineqarpoq.

Aammattaq illoqarfiiit nunaqarfiillu mikisunnguakkuutaartuugamik piujuaannartitsineq tunngavigalugu aqqiissuteqarfigineqarnissaminnut tunngavissagissaarput. Sumiiffinni mikisuni illoqarfimmik ineriartortitsineq biiliit angallanerulernerannik kinguneqartariaqanngilaq, inuussutissat annertuumik najugarisami tunisassiarineqarsinnaapput taamalu assartuinikkut avatangiisit ilungersortittariaqaratik kiisalu inuit pinngortitamut qanissusertik pissutigalugu illersuinissaminnut akisussaaffeqalersarlutik.

>

Nunaq assinga

Uani nunap assingi kommunimut pilersaarummiittut tamaasa takusinnaavatit

- 1) Siullermik, takujumasatit aalajangikkit, asi, illoqarfik imaluunniit nunaqarfik
- 2) Sammisaq takorusutat iserfiguuk
- 3) Nunap assinga iserfigineqarsinnaalerpoq, taava sumiiffiit immikkoortui ataasiakkaat toorlugit aalajangersakkat tassunga atuuttut takusinnaalerpatit.

[Nunap assingi iserfigikkit](#)

>

Taartoq

